

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literaru, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuina Redactorului

Cancellari'a Redactiunii

Strat'a tragatorului (Lé-
vénkez), Nr. 8.

Scrierile nefranate nu se voru
publica decât numai de la correspon-
denții regulari si „Federatiunii.”
Articuli tramisi si republicati se
voru arde.

Prețulu' de Preocupare:

Pre trei lune . . . 5 fl. v. g.

Pre șase lune . . . 6 „ „

Pre-annu întregu . . . 12 „ „

Pentru Membru:

pre a. întregu 30 Fr. = 30 Lei v. g.

„ 6 luni 18 „ = 18 „ „

„ 3 „ 8 „ = 8 „ „

Pentru inserțiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. mai mult pentru
brevete pentru fișoare care publica-
țiune separată. In loculu' deschiș
20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 11.-martiu, 1871.

Sciri, un'a mai neliniscitoria decât alt'a, s'o-
pina a sup'a celloru ce se petrecu in Paris.
Decandu dupa câte s'a scrisu pana acum, cele
mai multe se paru a fi scornite, insu-si guvernulu,
completat cu cea provisorie, se indoieste despre
capacitatea lor, si incepe a presupune ca tote
optele acestea n'ar avé alu temeliu decâtu a
oacă pasiune a sup'a Adunarii nat. in privinta
manda-mandarei sale pentru alegerea cetatii in
care are sè urmedie deliberatiunile sale, sèu poze
in altu scopu, necunoscutu inca. In tota intempla-
rea, inconvenientulu este mare, pentru ca capulu
executiv si ministrii cari l'incungiura nu
sunt in stare a judeca despre ceea ce se pe-
trece in metropola tierrei. Armat'a de Paris a in-
terzis posesiunea totoruru forturilor de pe
malulu stangu allu Secuanei, cari i-se dèdera eri
eminetia. In acellu-a-si, tempu Tiarulu nemtiescu,
cu totu statulu sèu majoru, au plecatu de la Ver-
sali'a mutandu cortelulu sèu generalu la Ferrières.
Adi la amèdia-di Versali'a va fi desiertata de prus-
iani si Adunarea nat. de va vre, pote nemedi-
ocitu transpune siedimentulu ei la Versali'a.
Nu credemu inse ca sè se mute acolo, unde 30,000
morti sunt ingropati mai numai in sup'a faci'a
pamentului si cu urecare temperaturei, prin eva-
porarea miasmeloru usioru se pote escà ciurma,
apoi pana se va desinfectiunà loculu, Adunarea va
trece la Fontainebleau, dupa cum s'a si votatu.

Desbaterile ce se urmedia in parlamentulu
Angliei devinu forte interesante, elle reversa lu-
mina si a sup'a unoru puncte necunoscute pana
acum. Este positivu ca Angli'a a cercatu a indu-
ca pre Bismarcu la conditiuni de pace mai
umane, dar' solulu Angliei fece sollicitarea dupa
formularea conditiunilor, deci intardiatu, cu tote
acestea se crede ca prin interventia Angliei
a scadintu la 5 miliarde sum'a ce erà de 7
miliarde, in conditiunile de pace formulate.

A sup'a misiunii lui Odo Russel in castrele
de Versali'a in cestiunea revisiunii tractatului de
1856, inca ni dau lumina discussiunile d'in par-
lamentu. Odo Russel a tienutu la Versali'a unu
lipbagiu cam aspru, se crede ca d'in partea gu-
vernului, cu tote ca dsa acum dice ca ar' fi spusu
numai parerile sale personale atunci candu au
vorbitu despre posibilitatea unui resellu, ce An-
gli'a ar' fi silita a suscepe cu sèu fora aliati d'in
tratu' tractatului de 1856. Se pare ca atunci (cu
ocasiunea misiunii lui Odo Russel) guvernulu
angl. nu scia inca, ceea ce scie asta-di, essistintia
unui tratatu prusso-russu. Telegramle cordiale
intre cei doi tiari nu mai lasa nici una indoiela,
despre esistintia unui tratatu formalu, sèu cellu
pucinu de ingagiaminte reciproce si seriose pre-
candu erupese resbellulu franco-prussianu. Aceste
indetoriri imprumutate aveã de scopu de a con-
tenta pre Austria, la intemplan candu acest'a ar'
a datu semne ca vre sè intre in actiune in favo-
rea Francei. Daca aceste indetoriri secrete s'a
facutu pre tempulu intrevederii la Ems (unu annu
mai nainte de esplosiunea resbellulu de 1870.)
candu tiarulu Alessandru fusese exceptiunalmente
ostiosu càtra Bismarcu, cu atãtu mai bine se
pote apretiul asta-di abilitatea acestui vicleanu
ministru si ineptia diplomatiei ex imperatului Na-
poleon III. carele cu ostirile neorganizate se
arunca fora de aliati si cu illusiuni fantastice,
pr'una lupta d'in celle mai sangerose. Se acusa
atunci Ollivier ca ar' avé „inima usiora”, dar'
acum se vede ca toti ministrii lui Napoleon, cu
cellu d'impreuna, avuse „capetele” mai multu de-
astu usiore.

In Germani'a passerile canta pre tote gardu-
rile. Scriitori nerusnati variedia in tote modula-
tiunii tem'a ca natiunea nemtiesca „a doritu in
modu stralucitu superioritatea sa intelectuala,
morala si militare”. Dar' ostirile acestea victo-
riose a fostu compuse si d'in fetiori d'in Baden'a,
Wartemberg, Bavari'a, Essen'i'a si Sassoni'a, cari
tote au contribuitu multu la reportarea invin-
geriloru, dar' apoi chiaru aceste ostiri fusese la

1866. batute de Prussieni asié ca si acum
Franceii, de unde resulta ca organizatiunea si
conducerea ostiriloru prussianesci e fora indoiela
escallinta, inse a indesa totu maritulu intelectualu
si morala a sup'a int'rege natiunii nemtiesci e
idololatria nerusnata. Pana la Sedan tot scri-
torii nemtiesci fabulau despre decadint'a elementu-
lui latinescu, carele are sè dispara si de acù in-
nainte sè domnesca numai cellu nemtiescu, chia-
matu a se pune in fruntea civilizatiunii! Ferit'au
ceriulu! Jafuitorii nu potu sta neci candu in
fruntea civilizatiunii. Titulu armelor n'a fostu si
nu va fi neci candu de ajunsu a sta in fruntea
civilizatiunii. — Acèst'a o pricepura si nemtii, ca-
ci arrogantii scriitori ai loru incepura, dupa Se-
dan, a mai slabì d'in nerusnare. Este adeveratu
ca natiunea germana e culta, dar' diu are tre-
buintia de mai mare cultura ca poporele de
elementulu latinu, pentru ca nemtii d'in
fire sunt mai prosti si mai stupidi, deci prin cul-
tura numai potu supleni ceea ce natur'a li-a deneg-
gatu, dar' cultura loru de asta di nu-i pote redica
inca in fruntea civilizatiunii europene. Spre acest'a
se recere inca multu, forte multu si acestu multu
lipsesece inca nemtiloru si credemu ca va lipsi forte
multu pana a intrece pre elementulu latinu. Alt-
mintrea ar' trebui sè credemu ca Turcii, cari fé-
cera ca Europa sè tremure unu seclu si jumetate,
sunt fintie mai innalte! Josu cu nerusnatulu
cultu allu rezultatelor favorabile! carele petedia
timpulu in carele vietuimu si ar duce la indepli-
nirea ticalostei politice inaugurata de Bismarcu.
Resbellulu nemtiloru au fostu stralucitu in fapte
eroice, dar' si barbare, pacea inse este orbla poli-
tica, ea au imprasciatu sementi'a discordiei si a
nesigurantiei, a inveninatu isvorulu cellu curatu
allu umanitatii, ruinèdia progressulu pacificu si li-
bertatea, a sternitu resentiuulu poporeloru contra
nemtiloru, silindu-le a respici miliarde pentru inar-
mari colossali spre aperarea proprie. Eca acest'a
detoresce Europa politiceii lui Bismarcu!

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 8. mart, 1871.

Siedintia se deschide la 9 ore a. m., sub presiudu
ordinariu alu presiedintelui Paulu Somssich. — Dupa ce-
tirea si verificarea processului verbalu alu siedintiei precedente,
presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmitu
comisiunii petitiunarie d'impreuna cu petitiunile presintate
de deputatii Petru Széký, Nic. Szathmáry, Vincentiu
Babesia si b. Ioanu Bánó.

Albertu Németh, spunendu ca judele cetatii Heves
a fostu massacratu de artilleristii d'in garnison'a de acolo,
roga pre ministru presiedinte, care e totu-una-data si mi-
nistru pentru aperarea tierrei, ca, pana la cercetarea acestui
casu si pentru incungiurarea escesselor de calibrulu acestu-a,
sè intrevina pentru ca despartimentulu de artilleria d'in
Heves sè se transpuna de acolo. — Se va comunicà mi-
strului presiedinte.

Colomanu Széll pune pre biurulu camerei rapo-
rtulu comisiunii financiare: despre proiectele de resolutiune
ale deputatiloru Királyi, Kollár si Makszimovits,
facute cu privire la rebonificarea spesseloru judiciarie
pentru mai multe cetati; despre proiectulu de resolutiune
alu lui Kvassay relativu la regularea fluviului Waag,
si despre petitiunea oficialiloru dela inspectoratulu caliloru
ferate, relativu la sporirea salarielor loru. — Raporturile
se voru tipari si pune la ordinea dfilei dupa deliberarea de-
finitiva a bugetului.

Camer'a trece la ordinea dfilei: desbateru generala a
sup'a bugetului ministrului de finacie.

Paulu Móricz, vorbindu despre finaciele tierrei, despre
impartierea nedrepta si sporirea graduata a dãrilor devenite de-
giã nesuportabile, presinta urmatoriulu proiectu de resolutiune:
Considerandu ecuilibrulu stricatu d'intre perceptiunile si
erogatiunile statului, si pentru ca in venitoriu sè se evite
deficitulu, camer'a invita pre ministru financieloru: 1) a
presintà unu conspectu detaliatu despre tota averea mobila
a statului, d'in care sè se pota vedè differentia d'intre sta-
rea numitei averi de pre tempulu candu a trecut in admi-
nistrarea guvernului constituționalu si intre cea de acum'a.

2) A presintà unu proiectu de lege despre regularea si sim-
plificarea administratiunii statului, despre reducerea numaru-
lului oficialiloru si despre regularea constituționala a sist-
mulu de pensianare estu-modu, ca acelu-a sè se pota per-
trati mai inainte de bugetulu venitoriu. (Amendamentu
stang'a.)

Ales. Bujánovics adopta bugetulu de banu pen-
tru desbateru speciala, si cu acèsta ocaziune nu volosa
a-si motiva votulu, ci reflecteza, respective rectificu numai
doue observatiuni ale vorbitoriului antecedinte.

Ernesta Simonyi asemena bugetulu presintè cu
celu d'in anii precedente. D'in acèsta comparatiune spara,
ca erogatiunile au crescutu d'in anu in anu. Oratorele do-
cumenteza, ca administrarea centrala e imprunata cu spese
forte enorme, si ca incassarea contributiunei consuma una
parte mare d'in sum'a incassata; deci cere decentralizarea
sistemului contributivariu, adaugandu ca numai asié se
voru delaturã unele abusus, daca incassarea si administra-
rea contributiunei se incredintieza juridictiuniloru. Oratorele
urgeza reform'a contributiunei si si-esprime parerea de-
reu, ca camer'a a respinsu proiectulu de resolutiune alu
deputatului Irányi, presintatu cu ocaziunea desbaterii a
sup'a bugetului d'in annu trecut, prin care s'a cerutu
esmiterea unei anchete pentru introducerea reformei de
contributiune.

Raportorulu comisiunii financiare, Coloman Széll,
spune ca assertiunile vorbitoriului antecedinte, ca adeca con-
tributiunea de pre annu 1871 e multu mai mare decâtu
venitulu facticu d'in annu 1869, sunt adeverate, de altmin-
trelea recomanda camerei adoptarea bugetului d'in discu-
tiune.

Ne mai fiindu inscisu neci unu oratoru, presiedintele
dechiara desbateru generala de inchiaata.

Ministru financieloru, Carolu Kerkapoly, repli-
candu la oratorii opusetiunali, recomanda camerei primirea
bugetului. — De asemenea si Paulu Moricz, ca propu-
netoriu, recomanda de nouu proiectulu sèu de resolutiune
spre acceptare.

Ministru de finacie dechiara, ca proiectulu d'in
cestiune e multu mai importantu, decâtu sè se delibere numai
intrecatu; dreptu-ace'a dorece a se transpune comisiunii
financiare. — Se decide.

Incèndu-se desbateru speciala, camer'a voteza tote
recerintiele ordinare si d'in acoperiri titulu despre contri-
butiune directa.

Siedintia se inchiaia la 3 ore d. m.

Siedintia de la 9. mart, 1871.

Presiedintele Paulu Somssich deschide siedintia de
asta-di a camerei reprezentantiloru la 9 ore a. m. — Dupa
verificarea processului verbalu alu siedintiei trecute se pre-
sinta mai multe petitiuni, cari se transpuna comisiunii pe-
titiunarie.

Stefanu Majoros interpelleza pre ministru de
comunicatiune, daca are cunoscintia ca femeele sunt eschise
de la cursulu telegraficu d'in annu acestu-a, si daca este
aplecatu a dispune catu mai curunde, ca sè se permita si
femeelor studiarea telegrafiei.

Ladislau Tisza interpelleza pre ministru justitiei
in privinta confiscariloru si persecutariii presei in Transil-
vani'a, si daca are de cugetu a estiude legea ungurea de
presa si a sup'a Transilvaniei?

Interpellatiunile se voru comunicà ministriloru con-
cerninti.

Paulu Ordódy relateza, ca comisiunea verificato-
ria a verificatu alegerea deputatulu b. Inczédy, reser-
vandu-se terminulu legalu de trei-dieci de dfile pentru pre-
sintarea protestelor ce s'ar' face contra alegerii lui. — Se
imparte in sectiunea a patr'a.

Colomanu Széll pune pre biurulu camerei rapo-
rtulu comisiunii financiare despre proiectele de resolutiune
si amendamentele presintate cu ocaziunea desbaterii buge-
tului ministrului de comunicatiune. — Raportulu se va
tipari si pertratà dupa deliberarea bugetului.

Camer'a trece la ordinea dfilei: continuarea desbaterii
speciale a sup'a bugetului ministrului de finacie, si voteza
toti titlii relativi la acoperirile ordinare. — Dupa ace'a se
punu in desbateru si primescu mai fara observare recerin-
tiele extra-ordinarie, in suma de 11,306.687 fl.

Cu privire la rubrica 1 d'in acoperirile extra-ordinare,
preliminate cu 9,488.178 fl., se escà una discutune mai

Junega, la carea participa Ernestu Simonyi, ministrulu Kerkápoly, Colom. Tisza si Colom. Ghyczy, si cu acést'a Siedinti'a se inchiaia la 3 ore d. m.

Cuventarea

Deputatul natiunalu S. Borlea, ténuta in siedinti'a d'in 18. fauru a Camere reprezentative ung., la desbaterea bugetului ministeriului de cultu si instructiune publica.

On. Camera! Mi-am spus ieri opiunea despre inspectorii scolari si scopurile pentru cari sunt ei; deci m'am sculat acum numai pentru cá dlu secretariu de statu Ged. Tanárky, in discursulu seu de ieri, avendu amabilitatea d'a-si aduce a minte si de vorbirea mea, fece unele observatiuni si afirmá unele, pre cari nu-mi este iertatu a le trece cu vederea, cu atât mai vertosu, cá-cí cele aduse de domul'a sa stau chiaru in contradicere cu datele positive.

A dñsu onorabilulu dnu secretariu de statu, cá între romani nici cu lamp'a nu s'a potutu gasi omeni de inspectori scolari. Concedu cá, daca cine-va va cautá cu lamp'a unu obiectu, dar' totu atunci si-va inchide ochii, si daca astufeliu cu ochii inchisi d'in intemplantu dandu preste acelu obiectu, frumosu lu va incungurá, — concedu cá nu va gasi acelu cautatu obiectu (ilaritate); firesce, pentru cá insu-si vré se nu-lu gasésca. Nu este de lipsa, onorabile dle secretariu de statu, se se caute între romani cu lamp'a omenii calificati de inspectori scolari; se potu gasi atari pre usioru si fára de lampa; atât'a numai se recere, ca se se caute cu buna cugetu si cu voia curata! Atunci lamp'a va fi cu totul de prisosu. Adevratu cá astfeliu de inspectori scolari si spre astfeliu de scopuri, precum am aretatu in discursulu meu de ieri, între romani nu pre se afla, — existe inse o intréga legiune de barbati de specialitate pentru adevérta educatiune a poporului, incátu s'ar' poté implini ea ei nu numai tote districtele între romani, ci preste totu tote d'in intréga Ungaria si Transilvania; si fiindu cá, precum vedu eu, dlu secretariu de statu si ministeriulu nu voiesce a-i gasi pre acei-a nici cu lamp'a, mipermitu d'entre cei multi, si fára lampa a presentá aci vre-o cáti-va, pre cum sunt: Dem. Ionescu, Dr. Vasiciu, Dr. Maioru, Dr. Siandoru, cari d'in teneretiile loru s'au ocupatu totu in sfer'a educatiunei si au inbatrenitu in aceea; — astfeliu sunt mai departe: G. Popa, G. Craciunescu, cari sunt senatori consistoriali pentru scolele gr. orient., si afara de acesti-a inca o multime, totu omeni de specialitate; n'aveti deci decátu se vreti, si lips'a de individi apti a incetatu.

A mai dñsu dnulu secretariu de statu si aceea, cá la comitatulu Zarandului nici pána asta-di nu este constituitu senatulu scolariu. Se me pardoneze dlu secretariu de statu; afirmatiunea dsale nu este intemeiata, cá-cí in comitatulu Zarandului senatulu scolariu inca de multu este infintiatu, si a fostu acolo de cáte-va ori si inspectorulu scolariu; dar' inca este adevérta, cá între senatulu scolariu si între inspectoru, d'in caus'a lipsei de bunulu tactu la acestu-a, s'au nascutu unele frecári; asié intr'alele s'a intemplantu, cá dlu inspectoru scolaru dupa o instructiune — nu sciu de la cine si de unde primita, a pretinsu ca senatulu scolariu se depuna juramentu cum-cá va observá legea despre instructiunea publica. — (Tanárky striga: Nu este asié!) — se faceti bine a crede cá este asié; candu s'a intemplantu acést'a si insu-mi am fostu de facia; (Tanárky si mai multi striga

intrerumpendu: Nu este asié!); — eu nu pota se sciu cá inspectorele scol. de la cine au primitu acésta instructiune; in insa-si legea astfeliu de despusetiune nu este; dar' de altmintrelea — pre slaba, forte seraca s' preste mesura antipatica trebe se fia o atare lege, la carei observare vré cine-va se constringa pre cetatieni priu juramentu.

Mi se impare asié dara, cá dlu secretariu de statu Tanárky, candu a pretinsu cum-cá in Zarandu senatulu scol. nici pána asta-di nu s'a formatu, n'a scitu cum stá lucrulu, macaru cá este secretariulu de statu alu Ministeriului de instructiune publica; cá-cí la d'in contra ar' trebui se presupunu, cum-cá cunoscundu adevérta stare a lucrului, a vrutu se seduca opiniunea publica prin afirmarea contrariului.

Mai de parte a afirmatu dñi secretariu de statu, cá preparand'i de statu d'in Dev'a este institutu romanescu. Acésta pretensiune pre mine intr'adeveru m'a frapatu, cá-cí me miru cum potú se afirma dlu secretariu de statu unu astfeliu de ne-adeveru, pre cadu dñsulu trebe se scia bine cá — abié cáte-va lune mai inainte — tandem aliquando — numi Ministeriulu unu romanu de suplinte substitutu la acea preparand'ia. Dlu secretariu de statu Tanárky si prin acésta afirmatiune, tocmai contraria pozitivului, n'a potutu atientí decátu se seduca opiniunea publica. (Sgomotu.)

A mai dñsu, in fine, dlu secretariu de statu si acé'a, cá guvernulu, pentru cá a radicatú in Dev'a preparand'ia de statu si inca doue aiurea — nu sciu unde, între ruteni, d'in partea natiunei magiare se facu imputatiuni cá-cí impartesce pre natiunaitati de astfeliu de favoruri. Nemic'a mai usioru decátu a scapá de atari imputatiuni; dupa ce noi pre bine cunoscemu scopulu preparand'iei d'in Dev'a, postimu — duceti-o de acolo, fia la Dobritie nu séu macaru unde aiurea, si se fiti siguri cá nici una-data nu o vomu reclamá! — Am auditu, ba am si cetitu, cá guvernulu are de cugetu a infintiá si o Teologia comuna de statu; nóe nici aceea nu ni trebe, n'avemu lipsa de ea: noi avemu teologiele nostre si ne multumimu cu ele.

Intr'adeveru este lucru ciudatu, cá guvernulu ori-ce ceremu de la elu ni denéga; ce nu ceremu, de ce n'avemu trebuintia, ce respingemu, aceea ni impune cu sil'a. Astfeliu suntemu si cu asié numi't'a foia scolaria séu invetiatióreca; n'a cerut'o nimenia, nu trebe nimeni, n'o citease nime, si regimulu redigendu-o si tiparindu-o pre spesele tieriei, o tramite la frundia si la iérba, — macaru cá mine nu-i are folosulu!

Fiti buni si indurati a nu ni aruncá in capu, cu sil'a, ceea ce nu ni trebe si nu ceremu, ba respingemu, ci avei amabilitatea d'a ni acordá aceea ce noi rogámu, de ce avemu trebuintia si de ce vremu se ne folosimu; acést'a apoi — nu numai cá vomu primi bucurosu, ci vomu respáti cu recunoscintia!

Atát'a este ce am avutu a observá dlui secretariu de statu Gedeonu Tanárky la discursulu seu de ieri.

„Albina.“

Economicu

(Sistemele de agricultura la Romani.

(Urmare.) *

Inlocuirea pariloru prin sirme séu drotu, — metodu care se latiesce d'in ce in ce, — aduce mare folosu, si ar' fi de doritu, ca si viierulu romanu se adopte acestu metodu.

Romanulu e datatu a cultivá plantele sale cátu de bine,

*) Vedi Nr. 22 si 23 ai „Fed.“

FOISIORIA

Scurta istoria a societatei iesuitiloru.

(Urmare.) *

Attentate asupr'a vietii regiloru si omoruri de regi. Noi romanii avemu unu proverbii, carele tiene: Séu te pórtá cum ti-e vorb'a, séu vorbesce cum ti-e portulu. Dupace societatea iesuitiloru dela a. 1550 inainte apucase a pune man'a pre potestatea absoluta, si dupa-ce membrii ei abatuti cu totul dela principal'a loru vocatiune de a predicá moral'a evangelica, incepura a scrie si a propagá doctrine demne de tiranii cei mai nerusnati, precum vediuramu mai susu, apoi se si portara intocma precum vorbeáu si scriáu. Dupace dñsiu adoptara principiulu care tiene: Finis sanctificat media, adeca scopulu se fia sacru, midiu-lócele fia oricare, urmá de sine, ca ei se-si ié libertatea de a commité ori-ce crime si ori-ce infamie. VEDIENDU adeca iesuitii de una parte, cá predicarea moralei curate, ceresci, dumnedieesci, costa prea mari fatigie, éra de alt'a, cá cu fundarea si consolidarea unei monarcie popesci universale inca au intardiatu forte tare, ei si-modificara in cátu-va planulu si dísera: „Sé fundámu mai antáiu una monarcia universale politica, apoi avendu-o pre acést'a, mai usioru o vomu fundá pre cealalta. Intr'aceea societatea nóstra inca se-si acumule avute atátu de mari, in cátu se póta rivalisá cu ori-care monarcu d'entre cei mai mari.“ Ca mediu-locu spre scopu ei

*) Vedi Nr. 19, 20, 21, 22 si 23 ai „Fed.“

prin urmare elu va lucrá si viiele sale cu ace'a-si diligentia. Asta-di inse procedur'a vechia nu mai este indestultoria, cá-cí se recere multu, forte multu, de la bietulu agricultor. Sè nu credem cá, semenandu si plantandu cátu mai multa pamenta, vomu poté mai bine asecurá acoperirea debuintiloru nostre; una asemene procedura numai asié va fi ratiunabile, daca dispunemu de destule poteri lucratorie cá-cí altmintre, nu vomu avé decátu dauna. De aci provine cá, in genere, cultivarea viieloru la noi nu este perfecta, cá-cí, adese-ori, separea nu se face la tempu; legarea se face pre tardfu; in multe locuri, viiele nu se plivescu nece decátu séu numai éca-asié; scurtarea vitieloru, de comunu, inca nu se face la tempu séu nu cu atentiunea si grigee receruta; frundiariulu (rumperea frundiiloru de prisosu) nu e nece cunoscutu la Romani séu numai in forte pucine locuri; mai alesu, daca urmeza vre-unu anu sterilu (sterpu), tote lucrările se neglegu,

In tote impregiurările este necesariá a dá viieloru una cultura buna, cá-cí, prin intorcerea si saparea pamentului, se sterpescu buruinele, cari sugu de giab'a poteri nutritorie ale pamentului, impedece dezvoltarea baciuniloru si umbrescu, incátu nece fructele nu se potu coce; afara de acést'a, prin umbra si umediela, strugurii putrediescu lesne. Unu pamentu bine lucratu, pre carele lu strabate usioru caldar'a, umediela si lumina, absorbe multe gazuri nutritorie pentru plante, precum amu mai dñsu in altu locu. — Inse, Ddieule! daca agricultorulu pecatuesce in privint'a pamenturiloru aratorie pre cari, fára d'a le ingrasia precum se cuvine, semenandu-le neincetatu cu totu feluulu de fructe séu cereale, le jafuiesce si deseca spre detrimentulu séu alu urmasiloru séi; daca, d'in caus'a relei culture, productiunile nostre se impucineza si scadu d'in anu in anu: cá cátu mai vertosu trebuie, dorere, se marturisimu, cá viiele sunt multu mai reu grigite!!

Gunoirea viieloru nu e mai delocu cunoscuta la Romani. Ce e dreptu, prin frundiele sale mari si multe, vitii atrage una cantitate considerabile de materie nutritorie d'in aeru; radecinele sale, cari intra in pamentu pána la unu aduncime de cáti-va stangini, inca absorbu multe sucuri si asié se esplica lesne trainici'a vitiei in decursu de diez de aní. Viierulu bunu nu trebe inse se se multumescu numai cu vitie, cari nu producú mai nimic, séu forte pucinu, ci are a se ingrigi, ca se scota d'in ele unu venit cátu se pote de mare; dar', spre acestu scopu, pamentulu trebe bine lucratu si ingrasiatu, ca asié, vitiele se abate de unde sugé, in abundancia, materialele necesarie loru spre fructificare. Balesariulu celu mai corespondietoriu naturi vitieloru este celu ce contine séu se pface lesne in sucuri, d'in cari se compune vitii si fructele ei, deci restitiile de vitie si tote balesariile, cari contienú multa caldura sunt cele mai escelente materie pentru ingrasierea viieloru. Esperienti'a ni spune, cá balesariile de totu unsurose cari n'au fermentatu de ajunsu, nu sunt recomandabili spre acestu scopu.

Recolt'a (culesulu) se face, in genere, pre tempuritu inainte de ce strugurii sunt copti pre deplinu; prin urmare vinulu nu pote se fia de una calitate superioare. Dar', afara de acést'a, caus'a cá vinurile nostre sunt slabe, este nu numai lacomi'a d'a avé multu, ci, precum am mai dñsu, mestecatur'a de multe specii de vitie, d'entre cari unele sunt timpurie, altele tardfe, unele zamose, altele carnose, unele su bote cu coce subifre, altele cu coce tare, etc.; deci unele nu cocu mai tempuriu, altele mai tardfu, unele potu resista influintiei aerului mai multu, altele mai pucinu, unele se desfacu séu se deschidu de sine séu se impungu de musceti etc., mai usioru, altele mai greu; una asemene mestecatur'a

incarca pre supusi cu imposite nelegali, vinde functioner judcatoresci si emitte decrete tiranesci pentru propriulu sine folosu.“

Intocma scrie si iesuitulu italianu Paulu Comitolo ieropolu seu titlatu: „Decisiones morales Libro“ IV° pag. 458. Elu adeca díce: „Este ertatu a ucide pre unu asupritoriu nedreptu, tocma si in casu candu elu ar' fi generatu de principe séu rege; pentru-cá innocenti'a are valere multa, decátu vietii'a de-a-propelui; éra unu regente care ataca pre cetatieni, se asemena unui animalu selbaticu care rapace, pre carele trebe se-lu nimicesci.“

In an. 1594, in una dí de domineca predicandu parol Jacques Comolet in Parisu, si-alesu de textu alu cuventariloru sale, ténute in contr'a regelui Enricu IV, loculu d'in cartu judicatoriloru, apoi strigá: „Noi avemu trebuintia de unu Aod, fia acelu-a calugaru, soldatu, séu pastoriu de vitii! Dupa aceea compará pre regele cu Nerone, cu Moabu, cu Holofernes si cu Herodes.“

Intocma totu acea doctrina infernala se cuprinde in in cartea iesuitului nemtiescu Herrmann Buchenbaum, titlata: „Medulla theologiae moralis“, in care elu auctoritat pre ori-cine, ca se omora pre insultatorii omenimei si credintiei celei adeverate, adeca pre ai iesuitiloru. Aici ni servámu, cá societatea iesuitiloru teneá in cea mai multa onore cartea lui Buchenbaum, in cátu aceea érá introdusa d'in porunc'a generariului loru in tote collegielescile loru.

Iesuitulu Emanuilu Sa, candu ajunge in Aphorismu de sale la cuventulu „Clericus“, serie asié: „Rebelliunea unu preotu in contr'a regelui tieriei, in care traiesce elu, nu e

un vin, care nu poate să fie nece una dată de una săptămână. Timpul cel mai potrivit pentru recolta este, în strugurii au ajuns cocerea perfectă și se apropie de cea în putredire; această se cunoaște din următoarele semne: bobele sunt transparente și moi, semburii lor sunt negrițiși, cocianula de care se țin bobele este albă și începe a înegri.

Curățirea strugurilor se face cu cea mai mare grijă; toate vasele, coșurile, etc., se fac cât de curate; asemenea curățenia se cere și de la călegatori, ca să nu li fie iertată a amblă cu vre-unu obiectu murdar, aeru, fermentatoriu, și, mai alesu, să nu poarte cu sine, de la care unu miediu poate să aduca mare rău.

Algeres și separarea strugurilor se face cât de curată; se nu se mestecă nici-una-data struguri copleșiți și verzi, sanetosi cu putredii și mucedii. Cu algeres și separarea va fi mai completă, cu atât va fi mai bunu. În țierele cu vinuri reamite, se strugure de strugure, bobu de bobu, și se zdrobescu, în vase deosebite. Cu câtu strugurii se mustucă mai bine și cu câtu mai pucine bobes reman nesdroșite, atătu mustulu se storce mai bine și cu atătu cogile rămân mai sbito.

Strugurii mustuți trebuie puși numai decătu sub tescu, cu câtu stau mai multu timpu espusi aerului, cu atătu multu se strică și se atietescu. Deci regulă este: neci-una dată să nu se mustucea struguri mai mult decătu se storce, și neci-una dată să nu remană preste nopte. Strugurii mustuți și nesdroși. Nu se poate destulu recomandă, decât uneltele și vasele, butile, cădile, tescu, etc., să fie cât de curate și fără nice-unu mirosu.

Terberes vinului în vase desfundate nu mai este în siguranță, din causă deriderilor ce vinulu suferă astfelu în potere de caracterulu său. Se întâmplă nu a-rare-ori, că în vase desfundate mustulu se atietescu. Ba nice vrană butiloru nu se desupăta, pentru-că aerulu și mai alesu oxigenulu se echise. Spre acestu scopu s'au facutu nișce talcerie și palpie cărligate, cari se punu cu unu capetu în bute și se scula-l-altu în una ola cu apă. În Crisian'a am vediatu rebuiandu-se acestu metodu.

Vinurile roște trebuie să ferba cu dreve și cogi cu totu, și în cogi să adă colora, carea numai prin ferbere se impurifică vinulu. Spre acestu scopu se pune în bute de sticlă, care să țină hospelu și cogile în mustu, nu numai pentru a-lu potă coloră mai bine, dar și pentru-că coloru și cogile, dacă reman pre facia, sub influință aerului, se înacrescu foarte lesne. După-ce se face această, bute se infundă și se pune talcerulu menționatu.

Romanulu cunoscă, ba se și aplica în unele ținuturi, metoda d'a ferberu propriu d'a inferberu (până la 60—70° R.) mustulu, mai alesu dacă e slabu, pentru-ca asié multu se face; mai bunu și se cascige mai multu potere. Spre acestu metodu este recomandabilu la tote musturile și în casulu că-ci, pră una asemenea procedură, vinurile ferbe și se limpediescu mai înte.

Tragerea vinului se face, conformu usului, de trei ori sau; în Decembre, Martisioru și Iuniu (la tempulu înflorită viti); înse neguțiatorii de vinu și cei ce voiescu a face mai de grabă marfa tragu vinulu mai a-dese-ori, ba se servescu de besca de moranu, albusiu de oia și mai multe alte materii limpeditorie. D'altmintea prăpirea în cocerea vinului este condamnabilă, că-ci experiența ne înșe, că vinulu care se limpediescu cu incetulu este mai observabilu și mai placutu, are mai multu potere și aroma. Electricitatea are una influință binefacătoare a sup'a

ameliorare, dezvoltare și cocere vinului. Neguțiatorii de vinu o aplica, și rezultatele s'au arătat favoritorie.

Candă, prin negrigire, vinulu s'a turburatu, îngroșiat, se întinde s'au a capetatu vre-una alta bola, trebuie trasu și dresu, că-ci altelnu lu perdemu.

Importanța mare a culturi viilor în genere și, în deosebi, emolumentele ce romanulu poate trage din acestu ramu alu economiei rurale, m'au îndemnatu ca, de-si în scurtu, să tratezu celu puțin întrebările mai principali și mai momentose ale acestei fontane de prosperitate și de înăvutire naționale. N'am arătat neci cantitatea recoltei, neci venitul ce viierulu romanu ar potă scoate din viiele sale. Dorința mea este a produce nu cantități mari, ci vinuri alese și de una calitate superioară; numai asié vomu potă avé unu venitu singuru din vinurile nostre; numai asié vomu potă concurge cu țierele vecine și straine, cari nu crutia lucră, tempu și spese pentru a exploată, câtu se potă mai bine, acestu mediu-locu poternicu alu cascigului materialu.

I. Chitru.

(Va urmă.)

Consemnatiunea

ofertelor donate in favorulu institutului romanu de fete, ce are a se infintia in Oradea-Mare.

Nr. curinte.	Numele donatorului.	Sum'a solvita.	Observatiuni.
		fl. cr.	
1	Rosali'a Balomiri	3 —	Collectanta Domn'a Maria Balomiri d'in Sasu-Sobolau.
2	Elen'a de Poppu	3 —	
3	Calips'a Onitiu	1 —	
4	Alexandrin'a Besanu	2 —	
5	Catarin'a Casulțianu	1 —	
6	Elen'a Onitiu	3 —	
7	Mari'a Moga	1 —	
8	Mari'a Criste	1 —	
9	Min'a Balomiri	2 —	
	Sum'a :	17 —	
1	Terenti'a P. Deseanu	10 —	Collectanta Domn'a Terenti'a Popa-Deseanu d'in Giula-Varsianu.
2	Simeone P. Deseanu	5 —	
3	Etel'a Sternthal	5 —	
4	Amali'a Gausl	1 —	
5	Mari'a Nediciu nasc. Cure	1 —	
6	Lazaru Hufu	1 —	
7	Ioanu Vidu	— 60	
8	Alessandru Pasica	— 20	
9	Stefanu Hotaranu	1 —	
10	Sandru Hotaranu	1 —	
11	Moise Cordosiu	3 —	
12	Moise Clepe	1 20	
13	Mihailu Ciobrisiu	1 40	
14	Iosifu Motiu	1 40	
15	Franciscu Suller	1 40	
16	Georgiu Popu	2 —	
17	Emericu Tôth	1 —	
18	Andrei Păgymmer	1 —	
19	Georgiu Suller	2 20	
20	Ionu Suciu d'in Socodoru	5 —	
	Sum'a :	55 10	
1	Dn'a de Acseste	20 —	
2	Dn'a Ann'a Rednicu d'in Bicsadu	5 —	
3	Anton'a Kiss d'in Boinesci	2 —	
	Sum'a :	27 —	

cine. Preste totu, dacă prosperitatea publică nu se potă asigura altu-mentre, decâtă numai prin moartea tiranului, este ertatu ori-cui a-lu omori.*

Candă află parlamentulu d'in Parisu despre esirea acelu opu diavolescu, indată facă ca să se ardă prin man'a carneficelului în 16. iuniu 1814. D'in contr'a, iesutii declară totu atunci în faci'a lumii, că neci-una-data nu s'a vediatu cartă mai morală decâtă aceea, și că cei cari se scola a sup'a ei, sunt resbelli în contr'a beserice; era anume, alti vre-o diece iesutii, mai toti profesori și rectori de scole se dechiară de solidari cu Suarez, apoi în prelegerile lor mersera înca și mai departe.*

Dacă vieti'a regiloru și a gubernatoriloru de popore nu aveă în ochii iesutiloru d'in punctulu lor de plecare neci-unu pretiu, indată ce acei-a nu se supuneau vointiei și poruncei lor, apoi potă pricepe ori-cine, ce era vieti'a celorulalti omeni înainte lor. În adeveru nimicu și era nimicu; era de aici se vede curatu, că iesutii; în curendu au degeneratu dela vocatiunea lor intru atăt'a, în câtu societatea lor indată după vre-o patru-dieci de ani

* Fatala repetitiune a istoriei! Incepu de la an. 727 de la Is. Chr., adeca de pre tempulu imperatului Leo Isauriculu, în cursu mai bine de 100 ani, câtu a duratu în imperiulu bisantiniu și în Itali'a cert'a pentru icone, calugării greci d'in resaritu tocma asemenea doctrine propagău în contr'a imperatiloru, și totu ei se amestecău în totu felulu de comploturi și rebelliuni, d'in care causă și imperatii persecutău infricosiata, li spargeau monasteriele, confiscău averile lor, la multi li luău și vieti'a.

(Vedi Edv. Gibbon.)

Nr. curinte.	Numele donatorului.	Sum'a solvita.	Observatiuni.
		fl. cr.	
1	An'a Borosiu d'in Bors'a	1 —	Collectanta Domn'a Maria Barboloviciu nascuta Bocsi'a d'in Bors'a.
2	An'a Moldovanu d'in Ascileulu-de-susu	1 —	
3	Brasiliu Olteanu preptu sin M.-Uj-faleu	1 —	
4	Veron'a Bene d'in Sinten	1 —	
5	Veron'a Popu Macicasiu d'in Huseu	1 —	
6	Ioanu Baldy d'in Giula	1 —	
7	Ioanu Lupu d'in Ascileulu-de-susu	1 —	
8	Aftenie Triftianu d'in Giula	— 10	
9	Mari'a Barboloviciu d'in Bors'a	2 —	
	Sum'a :	9 10	

VARIETATI.

*(Libraria C. Varth'a d'in Bucuresci) anuncia esirea de sub presă a „Istoriei rebelului francez-germanu“, de Demetria N. Pred'a. Brosiur'a I. ilustrată cu mai multe gravure și cu planulu Parisulu, s'a pusu în vânzare cu pretulu de doi lei noui.

*(Desdaunarea de cinci miliarde.) S'a calculatu, că cinci miliarde franci, solvite în billete de banca de câte una sută franci, și acestea puse apoi un'a preste alt'a aru formă una columnă cu aproape 200 metre mai înaltă decâtă muntele Mont-Blanc. Acestu munte are una înaltime de 4,800 metre. Una pachetu de cinci miliarde în billete de câte una sută franci ar avé una grossime de 5000 metre. Una sută billete de banca de câte una sută de franci, adeca diece mii franci, formeza unu pachetu de aproape unu centimetru. Unu millionu său una sută asemenea pachete ajungu la una înaltime de unu metru, diece milioane voru ajunge la diece metre, una sută milioane la una sută metre, unu miliardu la una mie de metre. Solvindu-se înse cele cinci miliarde în billete de banca de câte una mie de franci, column'a desdaunării ar ajunge și atunci una înaltime de 500 metre, adeca de trei său patru ori mai înaltă decâtă turnulu besericeii santului Mihailu, său decâtă celu alu catedralei d'Anvers. Dacă aru vre nemții să deă numai a diece-a parte d'in desdaunarea lor belgianiloru — asié d'ee „Indepandance belge“ — atunci fia-care belgianu, barbata, femea, copilul, ar potă depune una sută franci în cass'a de pastrare.

*(Venitul d'in anul 1870) alu canalului Suez se urca la sum'a de 5,070,098 franci. În numitulu anu au comunicatu pre acestu canalu 491 de năi, și a numitu 292 au mersu de la Port-Said la Suez, și 199 de la Suez la Port-Said; între acestea 314 năi au fostu engleze, 74 franceze, 83 egiptene, 26 austriace, 12 turcesci, 10 italiene, 3 portugale, 2 americane, 1 zarzibara, 3 ispaniole, 1 daneza, 3 olandese, 2 rusesci și 1 grecesca.

*(„A m v o n u l u“), foia besericesca pentru elaborare d'in sfer'a elocintiei sacre, va aparé de aci înainte, după deplin'a reînșanetosiare a redactorului Iustinu Popfă, regulatu de doue ori pre luna; pretulu de prenumeratiune pentru Austri'a este 4 fl. v. a., era pentru Roman'i 1 galbenu pre anulu întregu. Prenumeratiunile sunt a se face deo-data pentru anulu întregu la redactoriulu în Oradea-Mare (Grosswarden), în Ungari'a. Numerulu 4 de la 15—28 fauru a. c. contine: Predic'a I. pentru dominec'a prima în paresime: despre îndemnarea la penitentie prin esemplulu santei Mariei Magdalenei; și predic'a II. pentru dominec'a a dou'a în paresime: despre infrangerea inimii său parerea de

dela infintiarea ei se prefacuse în una banda de assassini de cei mai periculosi, adevărati lotri și tetunari, perjurti, defrenati și rapaci, cari nu aveău altu scopu, decâtă: Bellum omnium contra omnes. De altmintea sub icon'a lui Ignatiu Loyola, în a carui onore iesutii au fostu edificatu una beserica pompoasă în Rom'a, etau scrise acestea cuvinte ominose: Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendantur, adeca: Am venitu să aruncu focu pre pamentu, și voiescu să se aprinda.

Dupa acestea se cuvine să aflăm, în ce modu societatea iesutiloru a pusu teori'a sa cea pernitiōsa și spurcata în prace în tote țierele, pre unde si-înșinera ei cursele lor.

Assasinatul regelui Enricu III., carele a domnită între a. 1574 și 1589. Acestu rege a fostu, și ca omu și ca domnitoriu, unu tiranu, precum au fostu toti membrii casei domnitorie, câtă se nascusera d'in Catharin'a de Medicis, pre care unii scriptori o numescă lupōica. Consiliulu celu secretu alu iesutiloru pre atunci și adoptase planulu fundării unei monarcie universale, ér' de monarcu universale destinase pre cumplitulu tiranu Filipu II. de Habsburg, regele Spaniei, alu Italiei de diosu, alu Belgiului și Olandei și alu unei părți d'in Americ'a meridionale. Pentru-ca să potă pune fundamentele pentru una monarcia universale, caută să te încerci a delatură mai antăiu pre toti monarcii, pastrandu numai pre unulu, care-ti mai convine. Asié cugetău și iesutii, buna ora cum mai cugetă și în zilele nostre multi omeni.

(Va urmă.)

prima de înaltă tradare, pentru-că preotulu nu este supusulu neci-unui rege. Totu asié de justa este și teori'a, că pre unu principe neligitimu lu potă omori ori-care omu d'in poporu, fra a ucide pre unu tiranu, este chiaru merit.

Iesutulu germanu Adamu Tanner, cunoscutu prea bine ca profesoriu în Germani'a, professase întocma totu aceea doctrina fermidabilă.

Pater Johannes Mariana, care fusese profesoriu în Rom'a, în Palermo și în Parisu, în cartea sa de „Rege“, unde și tiparita cu aprobarea generariului lor Aquaviva, libro I. pag. 54, susține doctrina, că acei omeni, cari omora pre regii ref' și blastamati (firece rei în sensulu iesutiloru), merita numele de eroi gloriosi.

Iesutulu italianu Nicolaus Serrarius, în Commentariulu său facutu la biblia, recomandandu regicidiulu, adauge, că pre unu rege tiranu potă să-lu omora ori-cine fara neci-una sententia său decretu judecatorescu.

Famosulu Ballarminu se exprime în acēta materia înca și mai respicatu în opulu său „De summa Pontificis auctoritate.“ Tomo IV° pag. 180.

Iatr'aceea d'in toti iesutii neci unu nu a scrisu cu nerostinare asié satanica, precum a scrisu și invetiatu iesutulu Suarez în opulu său: „Defensio fidei catholicae et apostolice“, tiparita la Lisabon'a în an. 1614. Acelu omu spurcatu adeca scrie Libro VI. Cap. IV° Nr. 13 et 14: „Este dogma a credintiei, că pap'a are dreptulu de a detronă pre regii eretici și rebelli; și unu monarcu detronatu prin pap'a nu mai este neci rege, neci principe legitimu. În fine, dacă elu detronatu fiindu, nu voiescu a se supune papeli, atunci elu devine tiranu, și potă fi omoritu de către ori-

reu. — Rogăm deci și noi, d'impreună cu redacțiunea „Amvonului,” pre toți acei p. o. domni preuți, cari au scire despre această foia, și afla, că susținerea ei poate fi de folos pentru cleru și poporu, și bine-voiesca a lucra pentru latirea și spriginirea ei.

* (Unu a d i o.) Félix Pyat, plecându d'in Parisu pentru a merge la Adunarea națională d'in Bordeaux, i dăse următorului adio: „Plec cu unu pasportu prusianu, cu capulu plecatu, cu anim'a sfasiată, plină de parere de reu, dacă nu de remuscări; mi-pare că, ducându-me la Adunarea de la Bordeaux, me ducă celu putienu in regalitate. Și cu tote aceste, pote! — cine scie? Franci'a este neprevăditulu: desulu noru care o acopere se va imprasciă, și prin această noapte adunca voru strabate in fine radie de lumina, de caldura și de vietă, radiele invingătorie ale oricarei nopți, ale nopții crimei ca și a amăgirii, radiele divinității teu soare, o Libertate!”

* (Diuarul anglesu „Times”) comunica d'in Parisu, că mai mult nemți scoși d'in Franci'a sub decursulu resbelului francesu-prusescu, reîntrunindu-se in 8. martiu la Parisu, cercara a-si deschide era boltele, inse poporul li se opuse cu tară. Unu nemțiu austriacu si-scapă vietă la bursa numai prin acea, că si-puse pre peleră unu biletu cu inscripțiunea „austriacu.”

* (Date triste.) Diuarele unguresci comunica, că in comitatulu Zemlinu există șapte-spre-dece invetiatu populari cari nu scie scrie.

* (Una istoria de sub bombardarea Parisului.) — Unu omu aveă de vendutu unu calu grasu și unu cane slabu. — „Cu câtu vindi calulu?” — „Intrebă unu cumperatoriu. — „D'impreună cu canele, cu 500 franci” — „Dar fără cane?” — „Numai impreună i vendu.” — „Ce se facu cu canele? E atătu de slabu, in câtu nici doue chilog. de carne nu are.” — „Să ne întielegem: Cumpera canele cu 495 de franci... — „Esti nebunu?” — „Si calulu cu 5 franci.” — Cumperatoriulu, suridiendu, i solvi apoi cei 500 de franci, si si-luă calulu si canele. Dar venditoriulu fu citatu la poliția și intrebatu că de unde are calulu? Elu răspușe că, morindu domnulu său, i testă calulu și canele: calulu ca să-lu vinda, și pretiulu să-lu imparta intre rudeniele domnului său, era despre cane să dispuna cum vră. Elu dar' vendu calulu cu 5 franci, ce i impartī celoru competiți, și cei 495 de franci, pretiulu canelui, si-i retienu. Rudeniele intentara apoi procesu in contr'a lui. „Romanulu.”

* (Invitate de prenumeratiune) la „Lectiunile lui William Ellery Channing despre inaintarea Clasei lucratorilor.” — Ideele sublime ce se desfasura cu o oratoriă destinsă, la fia-care pasu alu acestoru lectiuni ale invetiatiului preotu, filosofu și oratoru alu statelor unite americane, m'a indemnatu ca traducundu-le in una limba cătu se pote mai corectă, in unu stilu cătu se pote mai usioru, și le dau in man'a confratiloru mei. — Speru că prin această publicatiune voiu inpulpa și mai multu pre fia-care inteligente alu natiunei romane ca să lucre pentru inaintarea Clasei poporului, pentru radicare d'in pulbere a acelor-u cari sunt conditiunea sine qua non a existinței nostre, că-ci e tempulu ca să ne ocupăm mai serioșu de inaintarea acelei Clase, care ne sustiene cu lucrulu obositoru alu mânilor salu.

Acést'a e detori'a fia-carui barbatu alu natiunei, inependu chiaru de la celu mai de frunte oficialu alu țierei până la celu mai d'in urma jude d'in satu, de la celu mai de frunte parinte alu besericeii până la celu mai d'in urma docente comunala, de la celu mai d'antăiu literatu, filosofu și invetiatu, până la celu mai d'in urma omu, care scie numai cetă și serie. — Ceru dara spriginulu mare-animosu alu publiculu nostru cetitoru in această întreprindere modestă a mea. — Bații de prenumeratiune, in suma de 50 cr. v. a., a se tramite — franco — la subscrișulu. — Gherl'a, la incepetulu lunu martiu, 1871. Niculae, F. C. Negruti, teologu.

Consemnatiunea Contribuitorilor

incurse la Red. „Fed.” intru ajutorarea Francesiloru vulnerati.

D'in Gidani (Zsadány) prin D. M. Mosiescu, not. coml. de la dsa 1 fl., de la DD. Ionu Iacobu, si Constantinu Spataru, câte 1 fl. Teodoru Lazaru 40 cr., Ionu Gornicu, Ionu Miuti, câte 30 cr. Andreiu Barbosu, Toma Marcu, Simeonu Iorgovanu, Marcu Cohn, Mihaiu Rosiu, D. N. Barbosu, Capelanu, Ionu Iovitia, câte 20 cr. Iacobu Toma, Gavriila Radoniciu, Petru Iovitia, Andreiu Birăescu, Toma Marcu, Moise Cocotianu, câte 10 cr. Sum'a 6 fl. v. a.

Contribuiri.

Pentru glob'a „Federatiunei.”

D'in Marmat'ia prin D. Simeonu Botezanu, de la DD. dr. Ionu Mihali, 5 fl., Basiliu Lazaru, Mihaiu Pavelu, vicariu for. câte 3 fl., Paulu Orosu, Vas. Caracioni, Ionu Popu, protop., Ionu Hodoru, admin. post. in Teceru, Simeonu

Botezanu, câte 2 fl., Vasiliu Ioritu, Ionu Popu, Ionu Busitia, Mihaiu Marinu, Demetriu Hodoru, Giorgiu Negrea, Antoniu Brăbanu, Stefanu Iurca, câte 1 fl. Sum'a 29 fl. v. a.

D'in Margău (comit. Clusiu, Transilv.) prin D. Alessandru Fodoru, parocu, de la dsa 3 fl., de la DD. Iosifu Romanu, not. coml. in Dretea, Ionu Moldovanu, not. coml. in Calata-Mare, Ecclesi'a rom. a Margăului, câte 2 fl. Ionu Unguru, primariu coml. in Margău 1 fl. Sum'a 10 fl. v. a.

Sciri electrice.

Florenti'a, 8. martiu. Cu privire la condițiunile de impacare intre Itali'a și Tunisu se vorbescu următoriele: Tunisulu desdauneza coloni'a italiana d'in Dschehdah; indigenii, cari se afla in serviciulu colonistiloru italieni, se voru poté încarceră pre venitoriu numai cu consentimintulu consulului italianu.

Parisu, 8. martiu. Situațiunea in Montmartre și Belleville nu s'a schimbatu; in celelalte părți ale cetății domnesce linisce. Nemții se retragu d'in Versaili'a vineri. Adunarea națională se va întruni luni in Versaili'a.

Municu, 8. martiu. Aici se facu pregătiri pentru primirea principelui de corona nemțiescu, care vine la Municu, pentru a repune in mânilu regelui comand'a a sup'ra armatei bavarese.

Municu, 9. martiu. Toti tragătorii liberi, gardele mobile și natiunale se potu reîntruce numai decătu pre spesele proprie; cei fără mediu-locu se voru reîntruce mai tardu pre spesele Franciei; finea o facu trupele de linia.

Londonu, 9. martiu. Lordulu Russel s'a reîntroru aici. — Scirile parisiane comunica, că flot'a francesă se duce in fluviulu Elb'a pentru a aduce 90.000 prizonieri. In Parisu domnesce epidemia de vite cornute și cai.

Bordeaux, 9. martiu. Consulii poteriloru europene se întorcă domneca la Parisu. — Deputatii alsaciani au primitu candidaturu in alte părți ale țierei. — Deputatii d'in departementulu Mosell'a tramitu doui comissari la negociațiunile de pace d'in Brussell'a cu scopu d'a aperi interes se conationaliloru lor.

Bordeaux, 9. martiu. Comisiunea camerei decise transportarea Adunării natiunale la Fontainebleau; se asigura că Thiers aproba această deciziune. Cu tote aceste inse unu numeru mare de deputati va presintă unu amendamentu in favorulu mutării Adunării natiunale la Versaili'a.

Bordeaux, 9. martiu. Tolain propuse in șiedint'a de ieri a Adunării natiunale abrogarea legiloru cari restringu libertatea de asociare. Thiers dechiară, că guvernulu nu va face nimic'a in privint'a financiară fără de concursulu Adunării natiunale. Erogatiunile de resbelu, afara de Parisu, trecu preste sum'a de 1100 milioane. Alegerea lui Gambetta s'a verificatu. Cu privire la alegerea lui Garibaldi biurulu propuse nimicirea ei; de aci se escă una discutiune șgomotosa, sub decursulu carei-a Victoru Hugo și depuse mandatu si parasă Adunarea.

Odes'a, 9. martiu. Ministeriulu de resbelu a decisu sporirea armatei rusesci, afara de cosaci, la 1.800.000 fetiori. In totu anulu se voru recrută 165.000 fetiori.

Bucuresci, 9. martiu. Consululu nordu-americanu immanuă principelui una epistola a presiedintelui Grant, și dechiară, că elu va aperi in numele republicei interesele gidaniloru.

Londonu, 9. martiu. Diuarulu „Morning-Post” afla d'in funte securu trei articlii d'in conventiunea secreta închiata la inceputulu resbelului francesu-prusescu intre Rusi'a și Prusi'a, și a nume: unu articlu stipuleza intrevinerea Rusiei la casu candu prin succesele francesu s'ar' amenintă linisce Polonia. Articulu alu doilea stipuleza demonstratiunea militară a Rusiei la confiniile austriace, in casu candu Austri'a ar' face demonstratiuni militare contr'a Prusiei, și articulu alu treilea stipuleza dechiararea de resbelu d'in partea Rusiei contr'a Franciei, candu s'ar' aretă că intre Franci'a și ore-care potere europenă ar' existe una aliantă activă.

Verna, 9. martiu. Castrelor de exercitiu d'in anulu acestu-a li se atribue una importantă cu totul insemnată, și se intenționeza, că ce de altminte nu se va intemplă, ca tote corpurile de armată să se conchiame in acele castre și să se lase acolo mai lungu tempu.

Geneva, 9. martiu. Toti garibaldianii cari se reîntroru d'in Franci'a se transporta numai decătu la autoritatea politiană, unde trebuie să si

depuna uniform'a. Năile italiene de resbelu, mise in porturile (limanurile) francesu de sud, scopu d'a aperi pre suditi italiani, se voru chiamă inderetru. Garibaldi primu in Corsica trei francesi. Se crede, că acesti a i au pre unu nunciu alu guvernului francesu de aci.

Viena, 9. martiu. „Neue Fremdenblatt” profetieza una catastrofa neamănată intre mînu riuulu Hohenwart și senatulu imperialu.

Brussell'a, 9. martiu. E securu, că negociațiunile de aici pentru statorirea conveniei de pace va participă ca reprezentante Prusiei numai Balan, era Bismarck va veni aici mai pentru subscrierea ei, fiindu-că nu se trateza despre statorirea altoru condițiuni nouă numai despre formularea diplomatică a punorului precisate degiă.

Florenti'a, 9. martiu. Generalulu B a caletoritu in Elveti'a in una misiune militară — „Internazionale” demintiesce tote faimele spre una diferentia între Itali'a și Franci'a.

Kassel, 9. martiu. Napoleonu tramise Thiers unu protestu energicu, datatu d'in Wehmsshöhe in 6. martiu, prin care protesteaza contr'a detronisării dinastiei, negandu Adunării natiunale dreptulu spre unu asemenea actu.

Berolinu, 9. martiu. Una depesia parisiană de la 9 l. c. comunica: Beleville e in plină revolta; in Montmartre se reînnoira demonstratiunile. Generalulu Aurelles fu insultatu.

Berolinu, 9. martiu. Se accepta numulu lui Vilhelmu de l'aden de guvernatoru generalu. Alsaciei și Lotaringiei. Tiarulu Rusiei exprimatu dorint'a cătra tiarulu Vilhelmu, ambii clironomi să aiba una intalvire in Klingen.

Parisu, 9. martiu. Aici s'a latitu faimă că dupa inchiatarea definitivă a conventiunei de pace Favre se va retrage d'in guvern. — Gambetta publica in Bordeaux tote depesiele, vorbiru și brosiurele sale despre resbelu.

Brussell'a, 10. martiu. se comunica d' Parisu cu datulu 9. l. c.: Vorbirea republicană generalulu Aurelles, ținuta cătra comandă gardei natiunale, fu forte bine primită. In tot Parisulu domnesce linisce perfecta.

Viena, 10. martiu. Diuarulu „Presse” comunica despre negociațiuni ale guvernului reprezentantii tuturor sementelor slavice, la cari participa: Rieger, Skrejschowsky, dalmatianu Bojnovic, slovenulu Costa, rutenulu Povlikov, Stratiurovics. Rieger, care sustiene declaratiun s'a dusu la Prag'a pentru ca să consulte pre cetății săi. Polonia nu participa la aceste negociațiuni; numai Smolka e amestecat.

Viena, 10. martiu. Inchiatarea conferințulu d'in Londonu va urmă luni-a venitoră.

Viena, 10. martiu. D'in comisiunea de crutare se stracora, că guvernulu insiste pre lanțu cei 56.041 fetiori ceruti. Smolka anuncia un votu separatu' Lasser privește insisterea guvernului la cifr'a sa de provocarea unu conflictu camerei reprezentantiloru, și propune votarea 54.660 fetiori; se adopta.

Bordeaux, 10. martiu. Unu decretu al guvernului ordinea concedierea neamănată a tuturor fetioriloru asentati in urm'a legii de la 10. augustu 1870, a gardelor natiunale mobilisati și a tuturor personelor d'in clasa de etate d'in 1863, ingagiati pre tempulu resbelului. — Potarile armate marinarie d'in Oceanu și d'in canalulu Manche se impartu in doue flote, și a nume: flot'a asiă numita a Marei-nordice și in flot'a d'ne Gueydon. Flot'a de nordu, cu punctulu de actiune Cherbourg, padiesce Marea-nordică, canalulu Manche și litoralulu, până la Brest; flot'a de nordu serva padiesce litoralulu de la Brest până la Vign.

Skutari, 10. martiu. Toti militarii d'in Cettinje se instruza dupa reglementulu celu nou. Una vorbire resbelică a principeleui face șgomotutu mare.

Londonu, 10. martiu. Granville dechiară in camera lordiloru, că guvernulu nu scie nimic'a despre vre-una conventiune rusa-prusescă. Canaru von răspușe in modu negativu la întrebare, dacă opusetiunea scie ce-va despre acést'a.

Londonu, 10. martiu. Diuarele publice protestulu lui Napoleonu contr'a votulu de detronisare alu Adunării natiunale, pre care lu numescu injustu și ilegalu, și dăce, că se supune nume vointiei natiunei espressa liberu prin unu plebiscitu.

Propriet., edit. și red. raspundiet.: ALES. ROMANU